

33. helluntain jälkeinen viikko, perjantai

Päivän epistola

(2. Piet. 1: 1 – 10)

”Simon Pietari, Jeesuksen Kristuksen palvelija ja apostoli, tervehtii teitä, joille Jumalamme ja Vapahtajamme Jeesus Kristus vanhurskaudessaan on suonut saman kalliin uskon kuin meille. Yhä runsaampana tulkoon osaksenne armo ja rauha, jonka Jumalan ja meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tunteminen antaa. Hänen jumalallinen voimansa on antanut meille lahjaksi kaiken, mikä kuuluu tosi elämään ja jumalanpelkoon. Olemmehan päässeet tuntemaan hänet, joka on kutsunut meidät kirkkaudellaan ja voimallaan. Näin hän on meille lahjoittanut suuret ja kalliit lupaukset, jotta te niiden avulla pääsisitte pakoon turmelusta, joka maailmassa himojen tähden vallitsee, ja tulisitte osallisiksi jumalallisesta luonnosta. Pyrkikää sen vuoksi osoittamaan uskossanne lujutta, lujudessa oikeaa tietoa, tiedossa itsehillintää, itsehillinnässä kestävyyttä, kestävyyydessä jumalanpelkoa, jumalanpelossa keskinäistä kiintymystä, kiintymyksessä rakkautta. Kun näet teillä on kaikki nämä avut ja ne vielä enenevät, te ette jää toimeettomiksi eikä meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tunteminen jää teissä vaille hedelmää. Se taas, jolta kaikki tämä puuttuu, on likinäköinen, suorastaan sokea. Hän on unohtanut, että hänet on kerran puhdistettu aikaisemmista synneistään. Pyrkikää siis, veljet, yhä innokkaammin tekemään lujaksi kutsumuksenne ja valintanne.

Kirkko pitää kirjoittajana apostoli Pietaria, mutta tutkijat eivät ole varmoja tästä. Kirjeen alussa kirjoittaja määrittelee itsensä ”Simon Pietariksi” käyttäen apostolin alkuperäistä juutalaista nimeä sekä Jeesuksen antamaa nimeä Pietari (Matt. 16: 18). Edelleen hän ilmoittaa olevansa ”palvelija”. Tämä sana ilmaisee kuuliaista Jumalan edustajaa, Vanhassa testamentissa sitä käytettiin esimerkiksi Mooseksesta (5. Moos. 34: 5) ja Daavidista (2. Sam. 7: 5 – 29). Hän käyttää itsestään myös nimitystä apostoli. Kirjeen vastaanottajia ei tässä nimetä, mikä on poikkeuksellista Uuden testamentin kirjeiden joukossa. Se on osoitettu kaikille kristityille, joilla on perinteinen kristillinen usko. Uskon vanhurskauden antaa meille ”Jumalamme ja Vapahtajamme Jeesus Kristus”. Meidän jäsenyytemme seurakunnassa perustuu Jumalan oikeudenmukaisuuteen ja Jeesukseen pelastajana. Tämä pelastus liittyy useaan asiaan. Kyse on Jumalan oikeudenmukaisesta tuomiosta sekä pelastumisesta synnin vaikutuksesta ja tulevasta Jumalan vihasta.

Perinteisen Uuden testamentin kirjeiden tapaan vastaanottajille (kirjeen kuulijoille, sillä kirjeet luettiin seurakunnan kokouksissa) kirjoittaja toivottaa ”armon ja rauhan”. Samalla toivotaan kuulijoiden kasvavan Herran Jeesuksen Kristuksen tuntemisessa.

Tavallisesti Uuden testamentin kirjeissä on alussa kiitosrukous, jossa kerrotaan kiitoksen aiheet. Tästä kirjeestä rukous puuttuu, mutta kiitoksen aiheet on lueteltu. Olemme saaneet osaksemme armon ja rauhan, jonka Jumalan ja meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tunteminen antaa. Meidät on kutsuttu tuntemaan Jumala. Voi olla, että tällä kirjoittaja vastustaa gnostilaisuutta, joka väitti, että vain heillä oli oikea tieto Jumalasta. Kirjoittaja korostaa, että oikea tieto Jumalasta on Kirkossa.

Olemme lahjana saaneet kaiken elämään ja jumalanpelkoon (pyhyteen) kuuluvat asiat. Olemme saaneet Hänen eämänsä ja Hänen persoonallisen läsnäolonsa. Näissä me voimme kasvaa.

Jumala on lahjoittanut lupaukset, uuden liiton, jonka kautta ihminen kasvaa tästä turmeltuneesta maailmasta osallisuuteen jumalallisesta luonnosta. Kyse on pyhyteen kasvamisesta, jumaloitumisesta. Me emme tule luonnoltamme jumaliksi, vaan olemme Hänen jumaluudestaan osallisia. Meistä voi tulla Jumalan kaltaisia Hänen armostaan Hänen lapsinaan. Kirkon opettajien mukaan tämä toteutuu erityisesti osallistuessamme ehtoollisen sakramenttiin.

Seuraavaksi kirjoittaja käsittelee oikeaa elämäntapaa ja kulkemista kohti pelastusta. Jakeissa 5 – 7 hän osoittaa, että oikea oppi ja usko johtaa oikeaan käyttäytymiseen. Tässä hänen ajatuksensa on samanlainen kuin Jaakobin kirjeessä (Jaak. 2: 17 – 26). Ihmisen sisäinen vakaumus näkyy hänen toiminnassaan. Tekstissä näkyy myös varhaisen kirkon korostamat kolme hyvettä: usko, toivo ja rakkaus. Usko on oikea oppi, tieto. Toivo ilmenee tiedosta tulevan itsehillinnän kestävyytensä. Rakkaus on esillä keskinäisessä kiintymyksessä.

”Meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tunteminen” ei ole niinkään älyllistä kuin hengellistä ja persoonallista. Se voidaan kokea uskon avulla. Tämä tunteminen kasvattaa hedelmää, siis ilmenee ihmisen toiminnassa.

Sitten rinnastetaan kaksi erilaista ryhmää. Ensimmäisenä on edellämainittua elämäntapaa noudattava ryhmä, joka ei ole toimeton ja joka tuottaa hedelmää. Sen vastakohtana on ryhmä, joka ei toimi edellä kuvatun tavoin. Kirjoittaja luonnehtii heitä sokeiksi. Nämä ovat todennäköisesti

aikaisemmin mainittuja gnostilaisia, jotka väittivät tuntevansa (tietävänsä) Jumalan, mutta joiden toiminnassa ei ollut mitään sellaista, joka johtaisi kasvamaan Jumalan yhteyteen.

Viimeisenä on kehoitus vahvistaa kutsumusta ja valintaa, toimia oikein. Näin toimiessaan ihminen ei lankea pois Jumalan yhteydestä.

Päivän evankeliumi

(Mark. 13: 1 – 8)

”Siihen aikaan, kun Jeesus oli lähdössä temppelistä, sanoi eräs hänen opetuslapsistaan: ”Opettaja, katso! Mitkä kivet, mikä rakennus!” Jeesus vastasi ”Katso nyt näitä mahtavia rakennuksia. Kaikki revitään maahan, tänne ei jää kiveä kiven päälle.” Kun Jeesus sitten istui Öljymäellä temppeliä vastapäätä, kyselivät Pietari, Jaakob, Johannes ja Andreas, jotka olivat hänen kanssaan: ”Milloin se kaikki tapahtuu? Kerro meille, mikä on merkinä siitä, että sen toteutuminen on lähellä.” Jeesus alkoi puhua heille: ”Varokaa, ettei kukaan johda teitä harhaan. Monet tulevat esiintymään minun nimelläni. He sanovat: ”Minä se olen”, ja eksyttävät monia Kun kuulette taistelun ääniä ja sanomia sodista, älkää pelästykö. Niin täytyy käydä, mutta se ei vielä merkitse loppua. Kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakunta valtakuntaa vastaan, joka puolella on maanjärityksiä ja tulee nälänhätä. Tämä on synnytytuskien alkua.”

Samaa tekstiä on Matteuksella (Matt. 24: 1 - 8) ja Luukkaalla (Luuk. 21: 5 – 11).

Markus on sijoittanut tämän kertomuksen alun osaksi Jeesuksen viimeistä matkaa Jerusalemiin. Voi olla, että se on aikaisemmasta käynnistä. Vaikuttaa siltä, että opetuslapsi, joka ihastelee temppelin rakennuksia, on ensimmäistä kertaa käymässä siellä. Toisaalta voi olla, että tämä on Jeesuksen viimeinen matka Jerusalemiin, mutta kyseinen opetuslapsi on ensimmäistä kertaa. Voi olla, että kyseinen opetuslapsi miettii niitä ennustuksia, joiden mukaan tämä temppeli tulee tuhoutumaan.

Jeesus toteaa tähän ihasteluun, että temppeli tulee tuhoutumaan. Tämä sama toteamus löytyy useista kohdista Uutta testamenttia. Sen perusta on Vanhassa testamentissa, sillä profeetat Jeremia (Jer. 26: 18) ja Miika (3: 12) ennustivat asiasta.

Kertomus siirtyy Öljymäelle joka on temppeliä vastapäätä. Öljymäki liittyy myös lopun aikaan, sillä profeetta Sakarja julisti sen halkeavan kahtia ja että kansa pakenee sen kautta (Sak. 14: 4). Jeesuksen kanssa oli neljä ensimmäistä opetuslasta, joista kolme muodosti opetuslasten ydinjoukon.

Meidän kertomuksessamme opetuslasten kysymys: ”Milloin se kaikki tapahtuu?” tarkoittaa loogisesti Jerusalemin temppelin tuhoutumista. Mutta todennäköisesti näiden tapahtumien välillä on aikaa ja kysymys on enemmän yleisluontoinen tarkoittaen tämän maailman ajan loppumista. Jerusalemin temppeli tuhoutui historioitsija Josephuksen mukaan v. 70. Lisäksi tiedämme, että vuonna 132 roomalaiset valloittivat Jerusalemin keisari Hadrianuksen aikana ja temppeli tuhottiin perustuksiaan myöten.

Jeesuksen vastaus ei liity Jerusalemin temppeliin vaan koskee yleensä lopun aikaa. Hänen vastauksestaan tekstimme käsittää vain alkuosan. Ensin Jeesus varoittaa harhaan johtavista ihmisistä. Hän opettaa ottamaan asian rauhallisesti, opetuslasten tulee odottaa ja katsoa, mitä tapahtuu. Hän varoittaa vääristä messiaista (vrt. Ap.t. 5: 36 – 37). Voi olla, että tällä tekstillä on tarkoitettu sellaisia ”kristillisiä” opettajia alkukirkon aikana, jotka väittivät olevansa uudelleen maan päälleitä tulleita Jeesuksia. Jakeen kuusi teksti ”Minä se olen”, viittaa Jumalan nimeen (vrt. 2. Moos. 3: 14). Tällaisia henkilöitä olivat esimerkiksi Teudas ja Juudas (vrt. Ap.t. 5: 36 – 37).

Sanomat sodista, maanjäristykset ja nälänhädät esitetään tässä kuin ne kuuluisivat jumalalliseen suunnitelmaan ja edeltävät Jumalan valtakunnan tuloa. ”Sanoma sodista” voisi viitata keisari Gaius Caligulan aikaan. Hän halusi muuttaa Jerusalemin temppelin itsensä palvomispaikaksi. Nälänhätä voi viitata 40 -luvun lopun nälänhätään (vrt. Ap.t. 11: 27 - 30). Näitä sanomia verrataan naisen synnytystuskiin, jotka ennakoivat varsinaista synnytystä. Mutta nämä asiat eivät ole vielä ajan loppu.

Hieman tämännäpäiväisen tekstimme jälkeen Jeesus toteaa: ”Mutta sitä ennen on evankeliumi julistettava kaikille kansoille” (Mark. 13: 10). Sen jälkeen voi tapahtua Kristuksen toinen tuleminen.